
In memoriam:

Samir Beglerović (1973–2020)

Prošla godina za mnoge ljude diljem planete bit će zapamćena po izbijanju pandemije koja je zaustavila mnoge kulturne, obrazovne, ekonomske, političke procese, ali je pri tome, što je u suštini i najstrašnije, oduzela i brojne živote. Tako je nakon vrlo kratke borbe protiv virusa COVID-19 na bolji svijet 9. 11. 2020. preselio prof. dr. Samir Beglerović, dugogodišnji nastavnik na Katedri za akaid (dogmatiku), tesavvuf i uporedne religije na Fakultetu islamskih nauka Univerziteta u Sarajevu. Rahmetli prof. dr. Samir Beglerović rođen je 14. 7. 1973. godine u Sarajevu. U rodnome gradu završio je osnovnu školu „Hasan Kikić“ i Prvu gimnaziju. Nakon završene gimnazije prvo je studirao na Mašinskom fakultetu Univerziteta u Sarajevu i to akademske 1991/92, tj. pred sami rat. Obrazovanje na ovoj visokoobrazovnoj instituciji prekinuo je upravo za vrijeme opsade Sarajeva, jer je kao pripadnik Armije RBiH bio teško ranjen. Nakon ranjavanja odlazi na daljnje liječenje na Zapad, tačnije u Njemačku, gdje je naučio njemački jezik, pored engleskog koji je dobro poznao. Svakako je vrijedno izdvojiti da se, osim engleskog i njemačkog jezika, rahmetli profesor Beglerović služio latinskim jezikom, a bio je odličan poznavatelj i arapskog jezika. Ubrzo nakon rata vraća se s liječenja u Bosnu i Hercegovinu te upisuje Fakultet islamskih nauka. Tokom studija i sve do preseljenja na bolji svijet pokazivao je otvorenost, znatiželju, ali i temeljitu predanost prilikom istraživanja i proučavanja djela, naročito iz polja tesavvufa, kelama, uporednih religija i filozofske teologije. Upravo se u okviru nabrojanih teoloških disciplina može i pratiti znanstveno zrijevanje i stvaralačko pregnuće rahmetli profesora Samira Beglerovića. Važno je istaknuti i činjenicu, kada su u pitanju mentori rahmetli profesora Samira Beglerovića, prof. dr. Adnan Silajdžić i prof. dr. Rešid Hafizović, a sukladno istinskom ili, preciznije kazano, tradicijskom odgojnom konceptu i pristupu obrazovanju, da je rahmetli profesor Samir Beglerović prema svojim mentorima konstantno pokazivao nevjerovatno poštovanje. S druge pak strane, profesori Adnan Silajdžić i Rešid Hafizović su u njemu vidjeli istinskog i predanog učenika i nasljednika na Katedri, te su na njega stalno prenosili svoje eklatantno znanstveno, intelektualno i nastavničko iskustvo i znanje.

Povijesno motreno, intelektualna i učenička veza sa profesorima na Katedri za akaid (dogmatiku), tesavvuf i uporedne religije počela se razvijati još u vrijeme studija. Samir Beglerović prvo je napisao i odbranio diplomski rad pod mentorstvom profesora Rešida Hafizovića. Nakon završenog temeljnog studija nastavio je postdiplomsko obrazovanje na istome Fakultetu iz oblasti savremene teologije i uporednih religija, a magistarsku radnju iz polja akaida i tesavvufa pisao je pod supervizijom istog mentora. Naslov magistarskog rada glasio je „Fejzulah efendija Hadžibajrić – njegov život i borba za povratak tekija u okrilje Islamske zajednice“, a uspješno ga je odbranio 2004. godine. Navedena magistarska radnja predstavlja cjelovit prikaz života i djela rahmetli Fejzulah-efendije Hadžibajrića. Nakon što je odbranio magistarski rad, počinje raditi na Fakultetu islamskih nauka, prvo kao demonstrator na akaidskoj i religiološkoj grupi predmeta, a nedugo potom kao asistent, a zatim i kao viši asistent. Svakako je vrijedno istaknuti da je, u razdoblju prije negoli je počeo predavati na Fakultetu, jedan kraći period radio i kao bibliotekar. U tom razdoblju, a naročito kasnije kao saradnik i nastavnik, predano je pomagao studentima prilikom pripremanja ispita, pronalaska adekvatne literature ili izrade seminarskih, diplomskih i magistarskih radova. Inače, četiri godine poslije odbranjenog magistarskog rada rahmetli profesor Beglerović brani i doktorsku radnju iz iste oblasti, pod naslovom „‘Abd al-Qādir al-Gaylānī i derviški red kaderija“. Disertaciju je ovaj put pisao pod mentorstvom prof. dr. Adnana Silajdžića. Ova uistinu studiozna publikacija iz teologije jeste, nažalost, u našoj akademskoj javnosti umnogome ignorirana, premda je riječ o izvrsnom projektu u koji je autor uložio zasigurno veoma mnogo truda. Na osnovu predložka doktorske disertacije objavljena je i monografija.¹ Ona predstavlja dragocjen uradak iz teologije, tačnije iz akaida i tesavvufa, kao i općenito muslimanske kulture i civilizacije klasičnog razdoblja. U monografiji je autor kroz četiri poglavlja prezentirao kulturno-civilizacijska stremljenja u doba ‘Abd al-Qādira al-Gaylānīja, kao i njegov akaidski, odnosno tesavvufski nauk. Zasigurno se u ovome djelu detektira suštinska kritika pseudohanbelijskog nauka, što će u kasnijem djelu još intenzivnije razvidati zajedno sa svojim profesorom i mentorom dr. Adnanom Silajdžićem. Moralni kuriozitet rahmetli profesorovog primjera jeste da je, i pored znakovitog broja radova i knjiga, nekoliko godina bio viši asistent sa doktoratom. To je zaista rijetkost, ali s druge strane i nevjerovatna vrlina koju je manifestirao rahmetli Samir Beglerović. Početkom prošlog desetljeća biran je u docenta, a o njegovoj skromnosti kao već isprofiliranog nastavnika govori i činjenica da je i kao docent držao vježbe na Katedri za akaid (dogmatiku), tesavvuf i upo-

1 Više v.: Samir Beglerović, *‘Abdu Al-Qadir Al-Gaylani i derviški red kaderija*, Fakultet islamskih nauka u Sarajevu i Hadži Sinanova tekija u Sarajevu, Sarajevo, 2009.

redne religije. Uz rad na Fakultetu islamskih nauka u Sarajevu, jednu školsku godinu je u svojstvu vanjskog suradnika predavao modul *Filozofija religije* na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Tuzli. Primjereno njegovoj znanstvenoj odgovornosti i predanosti, na Sveučilištu u Zagrebu su izuzetno cijenili njegov pedagoški rad, te je bio angažiran u svojstvu ispitivača na poslijediplomskim studijima filozofije na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, kao i u svojstvu člana u doktorskim komisijama na Odsjeku za filozofiju. U međuvremenu biran je i u vanrednog profesora na Katedri za akaid (dogmatiku), tesavvuf i uporedne religije. Godine 2020. se intenzivno pripremao za izbor u redovnog profesora, ali, kako jedan izriječ kaže, *čovjek snuje, a Bog određuje*.

Znanstvena produkcija rahmetli profesora Samira Beglerovića nakon doktorske disertacije se signifikantno intenzivirala budući da je nastavio razrađivati teološke ideje koje je prezentirao u nastavnom procesu. Nakon izbora u zvanje docenta objavljene su još dvije njegove knjige: *Tesavvuf Bosne u vidicima Fejzulaha Hadžibajrića: vjerski i kulturni razvoj bosanskih muslimana u prvoj polovini XX stoljeća*², te *Akaidiska učenja Ebu Hanife: Hanefijska tradicija tumačenja osnova islamskog vjerovanja*, koju je napisao zajedno sa profesorom Adnanom Silajdžićem.³ Monografija *Tesavvuf Bosne u vidicima Fejzulaha Hadžibajrića: vjerski i kulturni razvoj bosanskih muslimana u prvoj polovini XX stoljeća* u suštini je bio habilitacioni rad. Ovo magnifikantno djelo govori o mladosti, duhovnom zrenju i intelektualnom izrastanju teologa i filologa Fejzulaha Hadžibajrića, koji je bio i izvrstan poznavatelj tesavvuvske literature i prakse. Pored duhovnog i intelektualnog učitelja Fejzulaha Hadžibajrića, u knjizi se posvećuje posebna pažnja i Hadžibajrićevom učitelju i šejhu s Kosova Selimu Samiju Jašaru. Multidisciplinarnim pristupom prezentirao je značaj i doprinos učenjaka poput Mujage Merhemića, Džemaludina Čauševića, Ahmeda Bureka, Mehmeda Handžića i dr. za muslimansku i, napose, tesavvuvsku zajednicu. Prilikom opisa, uvjetno kazano, "sporednih ličnosti", u knjizi se deskribira borba za duhovnost bosanskih muslimana, kao i potraga za poštovanjem istinskih učenjaka, koji su bili svjedoci teških historijskih događanja u prvoj polovini prošloga stoljeća. Ova monografija nije prerađeni magistarski rad, nego je u potpunosti napisana nova cjelina.

Posljednja knjiga koja je objavljena tokom profesorovog života jeste *Akaidiska učenja Ebu Hanife*. Inače, ovu knjigu napisao je zajedno sa svojim mentorom i profesorom Adnanom Silajdžićem. Knjiga *Akaidiska učenja Ebu*

2 Više v.: Samir Beglerović, *Tesavvuf Bosne u vidicima Fejzulaha Hadžibajrića: vjerski i kulturni razvoj bosanskih muslimana u prvoj polovini XX stoljeća*, "Bookline", Sarajevo, 2014.

3 Više v.: Adnan Silajdžić, Samir Beglerović, *Akaidiska učenja Ebu Hanife: hanefijska tradicija tumačenja osnova islamskog vjerovanja*, Sarajevo, El-Kalem, 2016.

Hanife zapravo predstavlja kapitalno štivo iz dogmatike i ranoga kelama na našem jeziku. Štaviše, u njemu su na tragu tradicijskog rezoniranja i teologijskog razumijevanja Zbilje i stvarnosti predstavljena, prevedena i, svakako, komentirana ključna akaidiska djela imama Ebu Hanife. Navedeno štivo, na određeni način, jeste neizostavni priručnik za imame, vjeroučitelje, muderri-se, ali i svakog religioznog muslimana koji se interesira za muslimansku hanefijsko-maturidijsku akaidsku tradiciju.

Post mortem bi, najvjerojatnije, trebalo biti objavljeno još nekoliko knjiga. Tako je zajedno sa dr. Kenanom Čemom petnaest godina prevodio s arapskog jezika *Tumač čežnji sa komentarom* čuvenog španskog sufije Muhjiddina Ibn Arebija, te su njih dvojica i protumačili iscrpnim komentarom navedeno grandiozno tesavvufsko djelo. Skupa sa profesorom Adnanom Silajdžićem napisao je knjigu *Hanbelijsko tumačenje osnova islamskog vjerovanja*, koja bi svjetlo dana trebala ugledati ove godine. Riječ je o nastavku njihove prethodno objavljene knjige *Akaidiska učenja Ebu Hanife*. Osim dvije navedene knjige, u pripremi za objavljivanje je i rukopis *Geneza i razvoj moderne evropske ezoterijske tradicije*. Osim nabrojanih djela, iza rahmetli profesora je ostalo još nekoliko neobjavljenih i nezavršenih rukopisa.

Profesor Beglerović je tokom života objavio veliki broj kako naučnih jednako tako i stručnih tekstova i novinskih članaka. Godinama je uređivao i pisao za elektroničku stranicu *Znaci* zajedno sa nekoliko prijatelja (Haris Čengić, dr. Kenan Čemo, Omer Bajramović, Ezudin Kurtović, Mirza Nikšić, Adis-ef. Fazlić i Velid Hatić). Posebno se ističe na ovoj stranici i njegovo tumačenje Božijih imena. Nažalost, nije uspio tokom svog ovozemaljskog života protumačiti 99 Božijih imena, ali jeste protumačio 71 Božije ime. Nakon njega, sa interpetacijom značenja Božijih imena nastavio je njegov prijatelj i kolega sa studija dr. Kenan Čemo.

Osim u naučnom, također je, ako ne i znatno više, bio predan i požrtvovan u nastavnom i odgojnom procesu. Premda je ovaj nekrolog posvećen univerzitetkom profesoru, tačnije vanrednom profesoru Fakulteta islamskih nauka u Sarajevu, ipak, bez obzira na navedeni naučni gradus i nastavno zvanje, za rahmetli dr. Beglerovića se može kazati da je bio u istinskome, supstancijalnome smislu učitelj. Njegovo učiteljsko umijeće svakako nije bilo suhoparno, otuđeno i ravnodušno, već, prije svega, prožeto blagošću, plemenitošću, dobrotom, mirom, ljudskošću, odnosno učiteljskom djelatnošću u istinskome smislu te riječi. Za rahmetli prof. dr. Samira Beglerovića se zasigurno može kazati da je prvenstveno težio sintetizirati znanje i odgoj, odnosno podučavanje i odgajanje, što je svakako, u našem savremenom društvu, prvenstveno zbog nezajažljive pohlepe savremenog čovjeka, nažalost, veoma razjedinjeno. Njegova nastavnička posvećenost i revnost nije se odnosila jedino na nastavni proces. Kao što su ga mnogi opisali kao tihoga, nenametljivoga,

blagoga i plemenitoga, ove vrijednosti svakako su se emanirale i u njegovom odnosu prema studentima i kolegama. U suštini, kada je riječ o obrazovanju, uvijek je isticao klasično muslimansko načelo prema kojem učitelj treba biti i odgajatelj. Navedeni teološki princip nije samo deklarativno navodio već ga je i konstantno živio i svjedočio.

U nastavnom procesu na višim stupnjevima studija, tj. sa diplomantima i masterantima koji su pisali masterske i doktorske radnje, neophodno je izdvojiti nekoliko činjenica. Prilikom mentoriranja prema kandidatima je iskazivao strpljenje, predanost i požrtvovanost, a izuzetno je cijenio ako bi i sami kandidati ili kandidatkinje bili predani temi koji su istraživali. Svaku rečenicu, pasus i stranicu svojih kandidata je iščitavao temeljito, često i nekoliko puta, kako bi radnja dosegla što kvalitetniji ishod, a kandidat što veće znanstveno iskustvo. Minuciozno je težio podučiti studente znanstveno-akademskej čestitosti, tj. da ne plagiraju tuđe tekstove, kao i značaju konzistentnog povišnog toka, odnosno svezi sa prethodnim generacijama.

Osim pedantnog, odgovornog i ustrajnog bavljenja nastavnom i naučnom djelatnošću, također je predano pristupao administrativnom radu na Fakultetu. Naime, više godina je obnašao funkciju sekretara postdiplomskih, a kasnije i doktorskih studija. Radeći ovu vrstu posla, do u sitne detalje se trudio uvijek olakšati kandidatima koji su prijavljivali svoje magistarske radnje i doktorske disertacije. Očevidna je bila i njegova staloženost i organiziranost prilikom vođenja Katedre za akaid (dogmatiku), tesavvuf i uporedne religije koju je veoma uspješno i predano vodio skoro puna dva mandata. Zasigurno će u srcima njegovih najmilijih ostati praznina nakon njegovog odlaska, ali nadati se ponovnom susretu na drugome svijetu sa rahmetli profesorom Beglerovićem.

Orhan Jašić